

УКРАЈИНСКИ ЈЕЗИК IV

ЦИЉ НАСТАВЕ

Студент ће да савлада на теоријском нивоу основе синтаксе савременог стандардног украјинског језика, да стекне навике компаративног и контрастивног проучавања украјинског и српског језика на синтаксичком нивоу, да има увид у резултате савремених истраживања украјинске и српске лингвистике у области синтаксе.

МЕТОДОЛОГИЈА И ОБЛИЦИ НАСТАВЕ

Предавања, тематске дискусије, презентација студентских истраживачких радова.

САДРЖАЈ КУРСА

СИНТАКСА I

Предмет и задаци синтаксе.

Синтагма, типови синтагми.

Врсте веза између главног и зависног члана (конгруенција, рекција, припајање).

Структура именског израза. Синтаксичке функције именског израза. Граматичке категорије именског израза.

Основни референцијални именски изрази. Изведени референцијални именски изрази. Ситуативно независна изведена референцијалност. Ситуативно зависна изведена референцијалност. Референцијална неодређеност.

Квантификација нумеричким изразом. Коњункција. Збирне именице. Градивне именице. Множина.

Детерминација. Атрибут. Атрибутив. Апозиција. Апозитив. Неконгруентни детерминатори. Прилошка детерминација.

Конгруенција. Конгруенцијске класе. Конгруенција с бројевима. Конгруенција с предикатским изразом.

Линеаризација. Показатељи референцијално-квантификационе природе. Линеаризација атрибутивног дела. Деиктички атрибути. Описни атрибути. Релациони атрибути. Линеаризација у конститутивном делу именског израза.

Именски изрази с непредметним значењем. Специфичности именских израза у предикату. Реченице са класификационим значењем. Реченице са класификационо-уопштавајућим значењем. Реченице са класификационом обавезном детерминацијом. Реченице са конкретизујућим значењем. Реченице са значењем идентичности / неидентичности.

Предикат. Опште. Нулти предикат. Синтетички, аналитички и сложени предикат. Синтетички предикат. Аналитички предикат. Копулативни и некопулативни предикат. Декомпоновани предикат. Сложени предикат.

Предикативи: атрибутивни предикатив, детерминативни предикатив, атрибушки предикатив, адвербијални предикатив. Линеаризација у предикату.

Линеаризација у аналитичком предикату. Линеаризација у сложеном предикату.

Семантичке категорије у реченици. Антропоцентрични категоријални комплекс: лице, стање, припадање. Категоријални комплекс локализације. Простор.

Време. Каузални категоријални комплекс. Узрок. Циљ. Допуштење. Услов.

Квантификативно-градуелни категоријални комплекс: количина.

Квалификативни категоријални комплекс: особина, модалност, начин, обраћање, заповест, питање, одрицање.

Комуникативне функције просте реченице.
Комуникативна перспектива реченице.
Двокомпонентне и једнокомпонентне реченице.

СИНТАКСА II

Парадигма реченице. Морфолошка парадигма предиката-глагола и синтаксичка парадигма реченице. Комуникативна парадигма. Семантичко-синтаксичка парадигма. Деривацијска парадигма. Семантичке модификације структурних типова реченице. Синтаксичка кондензација.

Неелементарна проста реченица. Набрајање, издвојени и уметнути чланови реченице.

Сложена реченица. Формално-синтаксичка структура. Семантичко-синтаксичка структура. Елементарне и комплексне сложене реченице.

Независно сложене реченице. Зависносложене реченице: подела, основни везници.

Зависносложене реченице са зависном реченицом: атрибутом, објекатском, временском, месном.

Зависносложене реченице са зависном реченицом: узрочном, циљном.

Граматишка тема: Зависносложене реченице са зависном реченицом: начин радње, мера и количина, допусне и последичне.

Сложене реченице са неколико зависних реченица. Истоврсне зависне реченице.

Сложене реченице са неколико зависних реченица. Неистоврсне зависне реченице.

Сложене реченице са неколико зависних реченица. Ланчано повезивање зависних реченица.

Сложене реченице са зависном и независном везом.

Сложена реченица са асиндетском и синдетском везом.

Интерпункција украјинске и српске синтаксе.

ОБАВЕЗНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Загнітко Анатолій, Теорія сучасного синтаксису, Донець, 2006. Може се наћи у: Библиотека славистичког семинара.

2. Загнітко Анатолій, Теоретична граматика україноської мови. Синтаксис. Донецьк, 2001. Може се наћи у: Библиотека славистичког семинара.

3. Шульжук К.Ф. Синтаксис україноської мови, Київ, 2004. Може се наћи у: Библиотека славистичког семинара.

4. Вихованець Іван, Нариси з функціонального синтаксису україноської мови, Київ, 1992. Може се наћи у: Библиотека славистичког семинара.

ОПИС ИСПИТА:

На испиту студенти одговарају на три питања која извлаче на цедуљи. Прво питање је из познавања структуре синтаксичких категорија, друго се односи на синтаксу синтагме и просте реченице, а треће питање је у вези са синтаксом сложене реченице. Студент такође добија реченицу коју анализира према обрасцу који је унапред усвојен.

СПИСАК ТЕМА СЕМИНАРСКИХ РАДОВА

1. Суб'єкатски и предикатски номинатив у украјинском и српском језику.
2. Суб'єкатски и об'єкатски генитив у украјинском и српском језику.
3. Предикатски генитив у украјинском и српском језику.
4. Експликативни и аблативни генитив у украјинском и српском језику.
5. Партитивни генитив у украјинском и српском језику.
6. Посесивни генитив у украјинском и српском језику.
7. Спацијални и темпорални генитив у украјинском и српском језику.
8. Квалификативни и квантитативни генитив у украјинском и српском језику.
9. Инструментални и социјативни генитив у украјинском и српском језику.
10. Каузални и интенционални генитив у украјинском и српском језику.
11. Концесивни и кондиционални генитив у украјинском и српском језику.
12. Екцептивни и адитивни генитив у украјинском и српском језику.
13. Опозитивни и компаративни генитив у украјинском и српском језику.
14. Суб'єкатски и предикатски датив у украјинском и српском језику.
15. Спацијални датив у украјинском и српском језику.
16. Инструментални датив у украјинском и српском језику.
17. Посесивни датив у украјинском и српском језику.
18. Каузални датив у украјинском и српском језику.

СПИСАК ПРЕПОРУЧЕНЕ ЛИТЕРАТУРЕ

1. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Русанівський В.М., Семантико-синтаксична структура речення. Київ, Наукова думка, 1983.
2. Бевзенко С.П. Структура складного речення в українській мові, Київ, 1987.
3. Городенська К.Г. Дери́вація синтаксичних одиниць, Київ, 1991.
4. Гуйванюк Н.В. Формально-семантичні співвідношення в системі синтаксичних одиниць, Чернівці, 1999.
5. Дорошенко С.І. Складні безсполучникові конструкції в сучасній українській мові, Харків, 1980.
6. Іваницька Н.Л. Двоскладне речення в сучасній українській мові, Київ, 1986.
7. Кадомцева Л.О. Українська мова: Синтаксис простого речення. – Київ, 1986.
8. Мірченко М.В. Структура синтаксичних категорій, Луцьк, 2001.